

ATL

Lantbrukets Affärstidning

Fredagen den 20 mars 2009

Häst

Måndag 13 november 2006

Hästgödsel ger värme till företag

Hästföretag kan enkelt bli av med gödseln och samtidigt få rikligt med värme. Två flugor i en smäll som samtidigt gör just flugorna till ett mindre problem.

BODEN ATL

Tekniskt skulle det gå att elda vedspisen med hästlort men det skulle lukta förskräckligt och vara svårt att tända.

Entreprenörsläkten Jansson i Boden har emellertid hittat en lösning. Inte med vedspisen men med att tända och elda hästgödsel automatiskt och luktfritt. Tre anläggningar på 300 kW är igång, format som balanserar spillningen från 30-45 hästar. Snart ska system runt 100 kW, för 5-15 hästar, kunna levereras.

Startade med farfar

-Har man få hästar kan man komplettera med gödsel från andra eller med flis, säger Mikael Jansson som är vd för Swebo Flis & Energi.

Hästägare vet att allt man stoppar i hästen kostar pengar. Mikael Jansson vill få dem att förstå att det som kommer ut i andra änden, rätt hanterat, också har ett stort värde. Foto: Jan Vainult

Företaget startades av farfar, togs över av pappa och förs nu vidare av Mikael och på senare år även hans bror Magnus. Swebo har 12 anställda och legotillverkning sysselsätter ytterligare ett 40-tal.

Värme har varit grejen från början. I sortimentet finns pelletbrännare och solpaneler men huvudspåret är oförädlade bränslen som havre, flis och ströbäddar från fågelproduktion. Man tittar även på slaktavfall.

I pannan brinner gödseln optimalt vid 850 grader i ett första steg. I ett andra brinner rökgaserna med 1150 grader. Allt manuellt tänt med tändvätska, därefter automatiskt både matat och uraskat, styrt av ett pc-baserat grafiskt driftprogram. Jobbet är att se till att det finns gödsel i containern. Foto: Swebo

Men det stannar inte vid det. 1993 frågade Luleå Tekniska Universitet om Swebo ville vara med i ett projekt med förbränning av flis med hög fukthalt. -Fuktiga, vidriga bränslen, kommenterar Mikael Jansson som tackade ja. En laboratoriepanna byggdes.

1995-1997 började Mikael Jansson att göra försök med hästgödsel. -Värdena var så fantastiska att vi fick kalibrera om instrumentet för att förstå att de mätte rätt.

Växande marknad

Marknaden har efterhand blivit allt större. I dag har Sverige 300000-325000 hästar som raskt blir fler. Som bränsle är gödseln utmärkt och askan lämpar sig väl för gödsling i skog, energiskog och liknande.

Askhalten är 4-8 procent och askan innehåller inga tungmetaller, möjligen en del hårt bunden fosfor.

Swebos primära målgrupp är ridskolor, travbanor, stuterier och andra som inte kan hantera gödseln själva.

Svebo Energy

Dock måste gödslingen och pannan skötas rätt. Gödseln får innehålla högst 50 procent vatten och i Swebos värld är gödselplattan helt på väg ut. I stället matas bränslet via containrar. Det som inte eldas med en gång kan lagras väderskyddat men färskheten är viktig. Komposteringen börjar omedelbart och på två veckor har tio procent av energin försvunnit.

Sju års forskning

I vinter bygger Swebo en ny, fullskalig laboratorie-/demonstrationspanna intill företagets lokaler. Ett ridhus med stall för 20 hästar ska ge 80 kW energi.

Gödseleldningen har möjliggjorts av sju års forskning på hög nivå. Hittills ligger kostnaderna på cirka 15 miljoner kronor, priset för en ny anläggning på 1,2-1,8 miljoner plus byggnader och annan kringutrustning.

Anläggningen betalar sig på cirka sju år medan den tekniska livslängden bör vara ytterligare några år.

Mikael Jansson siktar på att sälja tio 300 kW-anläggningar 2006-2008 men ser den stora marknaden för pannor runt 100 kW, för 5-15 hästar.

-Det gäller att få förståelse för att gödseln är en resurs.

Utvecklingen på miljöområdet har därtill gått gödselpannans väg.

-När vi startade visste vi inte att det från 2006, och definitivt från och med 2007, blir totalförbud mot deponi av organiskt avfall.

Jan Vainult

040-601 64 74

jan.vainult@lrfmedia.lrf.se

Med traktorn mockar man och fyller på bränsletanken i samma moment. Med regelbundna rutiner fungerar gödseleldningen utan problem. Foto: Swebo